

МЕРЕЖЕВИЙ ІНДИВІДУАЛІЗМ В СИСТЕМІ КОМУНІКАЦІЙ

Бондар Світлана

Академія праці, соціальних відносин і туризму

Анотація

У доповіді піднімається тема мережевого індивідуалізму у спілкуванні. Процес спілкування розглядається як соціальне явище з точок зору психології та соціології. Підкреслюється зростання індивідуалізму в усіх його проявах. Визначається роль засобів масової інформації. Відмічається процес втрати суб'єктності у спілкуванні. Ставиться дискусійне питання про переваги і недоліки новітніх форм спілкування, які базуються на мережі.

Abstract

The report deals with the theme of networking individualism in communication. The process of communication is seen as a social phenomenon from psychological and sociological points of view. The growth of individualism in all its manifestations is emphasized. The role of the media is determined. The process of loss of subjectivity in communicating is noticed. The advantages and disadvantages of the latest forms of communication based on the network are proposed to discourse.

Швидкоплинні зміни у розвитку суспільства виявились особливо виразними в останні десятиріччя. Революційні зрушення в технологічних системах призвели до революційних змін в системі спілкування між людьми.

Всепоглинаючого характеру набув новітній процес так званої «інтернетизації» комунікативного простору, безпосередніми учасниками якого, спілкуючись у мережі, стали практично всі. І саме такого типу процес спілкування, увірвавшись в життя людей, став предметом розгляду багатьох науковців, починаючи з Е.Тоффлера і М.Кастельса.

Беззаперечно, невід'ємними елементами розвитку людського суспільства є спілкування між людьми. Процес спілкування в психології розглядається як окремий вид діяльності, який відрізняється комплексністю та багатоаспектністю. Вітчизняна психологічна наука визначає основною метою міжособистісного спілкування необхідність здійснення спільної діяльності. Пояснюється це тим, що будь-яке повідомлення, яке відправляється або приймається, обов'язково проходить через «ментальний фільтр» людини – її психологічні установки, що з наукової точки зору передбачають готовність або намір сприймати майбутні події або дії певним чином [2]. І це абсолютно справедливе науково-обгрунтоване твердження, якщо йдеться про спілкування між суб'єктами - носіями вербальної передачі і трансляції історичного чи набутого досвіду, якщо йдеться про комунікативну спільноту, долученням до норм існування якої і право самого існування в ній можливе лише через приєднання, тобто через процес колективної суб'єктизації.

Комунікація - частина життєдіяльності людини і одна з фундаментальних основ існування суспільства. Мається на увазі, що суспільство - це не дві-три людини, не одна-дві держави, а зв'язки і відносини, в яких певні учасники комунікації перебувають у стосунках спілкування один з одним. На думку багатьох дослідників, комунікація - це соціальне явище, або ж соціальна комунікація, що позначає передачу інформації, ідей, емоцій за допомогою знаків, символів, - це процес, який пов'язує окремі частини соціальної системи один з одним, це механізм, за допомогою якого реалізується влада (як спроба визначити поведінку іншої людини) [1]. Іншими словами, соціальна комунікація - обмін сенсу між людьми. Цілком очевидно, що ніяке суспільство не може існувати без комунікаційних зв'язків, а комунікативна потреба - органічна (абсолютна) духовна потреба людини.

У призмі інтернет-технологій динаміка розвитку сучасного суспільства характеризується соціальною атомізацією як явищем розпаду соціальних зв'язків[4].

Головним суб'єктом глобалізації стає людина з індивідуально орієнтованою, егоїстичною свідомістю, людина-споживач і прагматик у своїх відносинах із суспільством і людьми, яка для досягнення мети йде через конкуренцію, а не кооперацію. Зростання індивідуалізму в усіх його проявах займає домінуючу тенденцію в розвитку соціальних стосунків. Отже, індивідуалізм також проявляється і в комунікативних процесах, порушуючи норми існування комунікативної спільноти, формуючи нову модель комунікабельності, яка «характеризується індивідуалізмом, що базується на мережі» [3].

Новітній комунікативний процес охоплює певні, властиві тільки йому риси, а саме:

- надзвичайні технічні можливості його супроводу;
- пасивне споживання інформації;
- безмежна дискусійна платформа;
- віртуалізована анонімність;
- симульована публічність;
- виключення із комунікативної суб'єктності.

Сучасні засоби мас-медіа здійснюють свій вплив на розвиток індивідуалізму, вони сприяють формуванню підвищеного усвідомлення власної індивідуальності. Інтернет стає потужною матеріальною базою для поширення мережевого індивідуалізму, але сам він не створює модель мережевого індивідуалізму.

Завдяки таким змінам кожна особистість здатна створювати образ себе, і навіть кілька образів. Віртуальне спілкування дозволяє людині відійти від стандартів, відкрито висловлювати свої думки, переборювати бар'єри спілкування, одній і тій же людині по-різному позиціонувати себе через «аватарство». Мережевий індивідуалізм виявляється в тому, що спілкування втрачає суб'єктність: люди створюють «ніки(від англ. nickname - прізвисько)» і спілкуються не з людьми, а з «ніками», перебуваючи в реальному часі в «чаті» (chat - розмова) -ресурсі Інтернет, в якому за допомогою програм і скриптів реалізована можливість одночасного спілкування великої кількості користувачів, через вікно, в якому відсутня змога бачити реального співбесідника. Завдяки великій кількості учасників такого способу спілкування виникає своєрідний мережевий етикет, правилами якого є мережевий індивідуалізм і необхідність захисту мережі[5].

З точки зору сьогодення важко судити про це технологічне досягнення людства і намагатися оцінювати його недоліки і переваги в галузі комунікації. Адже свого часу винайдення алфавіту також здійснило велику революцію і в комунікативних процесах, і у психології людей. Важливим є те, що це абсолютно новий процес розвитку людських відносин. Він потребує вивчення і подальшого розгляду.

Список використаних джерел:

1.Бондар С.І Іншомовна освіта в сучасній парадигмі формування соціальної адаптованості та конкурентноспроможності майбутнього фахівця. Модернізація українського суспільства у світлі угоди про асоціацію з ЄС / С.І.Бондар - Зб. Тез Міжнар. науково-практ. конфер. викладачів і аспірантів - К.: Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. спілок України, 2015. – 144с., С.10-11

2.Максименко С.Д. Загальна психологія: Навч. Посібник./ С.Д. Максименко С.Д.– К.: Центр учбової літератури, 2008. – 270 с.

3.Різун В. Природа й структура комунікативного процесу / В. Різун /[Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2>.

4.Тетерук С.П. “Рольова гра як засіб підвищення рівня саморегуляції студентів при вивченні іноземної мови” Проблеми Загальної та педагогічної психології/ С.П.Тетерук - Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України /За ред.. С.Д.Максименка. Т.Х., част. 5. -К., 2008. -662с.

5.Турецька Х.І. Особливості особистісної ідентичності користувачів Інтернету як чинник Інтернет-адикції / Х.І. Турецька // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.Костюка. – Кам'янець-Подільський. – 2010. – Вип. 10.– С. 750-762.